

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Évi 170.— L., félévre 95.—
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 270.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

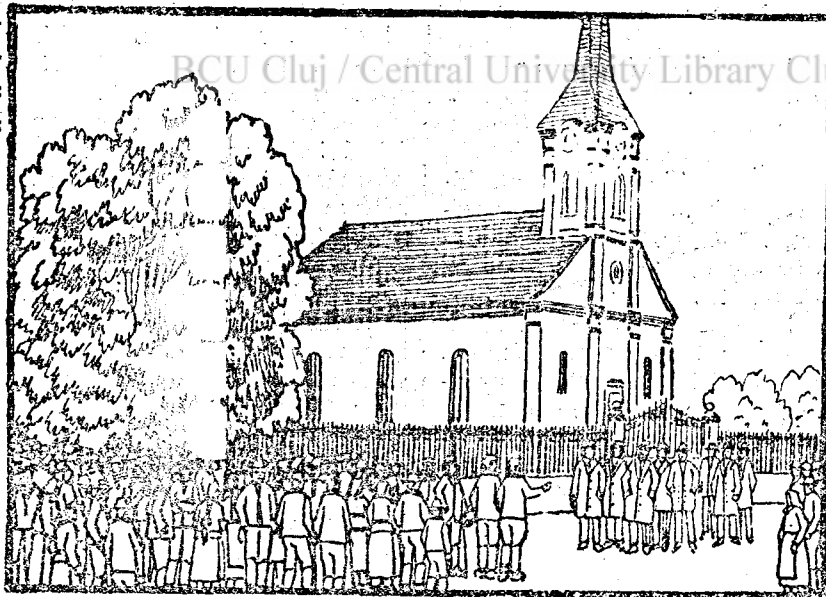
A falu és a város találkozása Sáromberkén.

Sáromberkén folyó hó 1 és 12. napjain Erdélyi falu élete szempontjából nagy megmozdulás történt. Az ottani református egyház hitelszövetkezet vezetősége konferenciára hívták azokat, akik látják és tudják, hogy ma mi a falu élete? Az első felkiáltás itt hangzott: azok azok, akik lemondanak a keserű válságos helyzetünkben és visszafordulnak a régihoz, akiket a földönkívüli nem látó nézők a mai falu romlását és szomorú jövőjét látják. — Azoknak alkalmas lehetett ez az elmúlt napokon Sáromberkén megjelent. Nemcsak a nap boldog emlékeivel hagyott el ezt a ma-

Példaszolgáltatás céljából itt közöljük a két napos összejevetel vázlatos leírását:

A konferencia a templomban tartott áhitattal kezdődött, amelyen Soós Adolf, sárpatoki lelkész kért áldást a nemes igyekezetre. Az előadások, tárgyalások gróf Teleki Domokos elnöklele alatt az állami iskola nagy termében folytak le. —

A bevezető előadást Zoltáni Pál helybeli lelkész, a konferencia szervezője tartotta a mai falu válságáról. Meleg szeretettel és részvétellel tárta fel azokat az áramlatokat, amelyek gazdasági téren megalazították a kapcsolatokat a föld és a nép között, a társadalmi életben földúlták a régi alapokat, beteges városi színeket raktak a falu arculatára s mindezek következményeképen

A templom előtt a falu üdvözli az előadókat.

mentli szép falut, hanem lelkükben felgyulladt a boldog elhatározás lángja: a falut szeretni, becsülni, a faluért sokat — nagyon sokat tenni! Az itt nyert öröm és lelkesedés megalapozta a szeretnénk felrázni a mi nagy családunk olvasótáborát. A falu jövőjének érdekében az első lépés megtörtént, legyenek példák!

A sáromberki nagyjelentőségű konferencián az üzenete népünkhöz: **mozduljon meg a falu az életért, a jövőért!**

megrendítették a vallásos hitet. Csak a hitben való lelki megújulás képes a falu egészségét visszaadni, vonta le a következtetést. Az előadást élénk vita követte. Kiemeljük a helyi gazdák hozzászólását. — *Berekméri István* sajnálattal állapítja meg, hogy a falusi ifjúság milyen bizalmatlan az idősebb nemzedék iránt. *Kristóf János* kifejti, hogy szeretettel kell foglalkozni az ifjúsággal, be kell vonni őket a komoly összejövetelekbe. *Bakk József* szerint a fejelemelenség minden bajnak a forrása. *Adorjáni Károly* szerint nem lehet egy eszközzel javítani a bajon, templom, iskola és család együtt szálljon sikorra a falu jobb jövőjének előkészítéséért.

A következő előadás a falu szövetkezeti életéről szólott. *Elekes Béla* központi ellenőr volt az előadó, aki nagyon érdekesen és figyelmet lebilincselően mutatott rá azokra az áldásokra, amelyek az egységes szövetkezeti életből a falu anyagi és erkölcsi érdekeire sugároznak. Ehhez a kérdéshez is sokan hozzászóltak. *Szell Jakab* azt szeretné látni, hogy az összes erdélyi magyar faluk benne legyenek a szövetkezet hálózatába. *Gróf Teleki Domokos* általános tetszés mellett hangoztatja, hogy a szövetkezeteknek segíteniök kell a falu népét az értékesítés és bevásárlás terén is. Kívánatosnak tartja, hogy a nők is résztvegyenek a szövetkezeti munkában és kárhözatosnak tartja azok munkáját, akik a szövetkezeteket bérbeadás útján kiforgatják rendeltetésükből. A megbeszélés további folyamán *Vajda Domokos* kiszagzda, a sáromberki szövetkezeteket ismerteti, amelyek mind a fogyasztás, mind a pénzszükséglet dolgában kielégítik a falu szükségletét. *Adorjáni Károly*, *Soós Adolf*, *Böjthe Andor*, *Biró György* értékes gondolatok fölvetésével gazdagítják a vitát. *Dr. György József* a szövetkezetek és a földhitelintézet között levő különbségről ad felvilágosítást. *Zoltáni Pál* köszönetet mond a Hitelszövetkezetek központjának, hogy a magyar életet kulturális téren is támogatja.

A konferencia harmadik kérdése az volt, hogy a falu életében milyen szerepet játszik a föld? Két előadója volt a kérdésnek: *Dr. György József* kamarai képviselő és *Dr. Szász Ferenc*. Az első a falu társadalmának kialakulását, a földdel való foglalkozás áldásait méltatta értékes fejtegetéseiben. *Dr. Szász Ferenc* előadásában felmutatja a termelés három főtényezőjét: a természetet, a munkát és a tőkét. Élénk előadásban érdekes példákat mond el a termelés fejlesztéséről, hasznos tanácsokat ad a falusi gazdák számára. Méltatja a földet, mint a falu népének aranyváltóját. A hozzászólások és kérdések ennél a tárgynál is egymást követték. *Berekméri István* a sarlóval való aratásról kér fölvilágosítást. *Vajda Domokos* a hengerelés és boronálás dologára nézve ad fel kérdéseket. *Hegyi András* összefoglaló hozzászólásában a föld szeretetére int, mert ha azt elveszítettük, lelkünk is elvesz.

A negyedik előadás a falu társadalmi kérdéseit világította meg. *Dr. Sikó József* előadó meghatározó gyermekkori emlékek alapján fejti ki, hogy a falu a gazda és a szolga együttes munkájában, örömeiben és bánatában milyen szépen világítja meg az igaz testvérics érzéseket.

Ötödik előadásként *Ürmössy József* a fogyasztási szövetkezetek jelentőségét méltatta nagy érdeklődés közepette.

A hatodik előadás az esti órákban folyt le. *Gyallay Domokos* szólt ez alkalommal arról a szerepről, amelynek betöltése a nőkre vár az erdélyi magyar falu mai nehéz helyzetében. Ma már a nőknek is részt kell vállalniuk a kisebbségi küzdelemből. Iskoláztatásunk óriási fogyatkozásokat szenved, ezeket elsősorban az anyáknak kell pótolniuk. Nem teljesíti az az anya köte-

lességét, akinek gyermeke magyarul írni, olvasni nem tud s a nemzet történetét nem ismeri. Igazi magyar anya nem sajnálja a költséget eszelő, hanem a szellemi életének javításától, jó könyvtárral, lapokkal. Ellenben takarékosra törekszik a cifrázkodás korlátozásával. Előadó fölveti a megválaszolandó kérdést. Abban foglalkozik a népviselet kérdését. Abban foglalja össze véleményét, hogy ott, ahol megvan a népviselet, ragaszkodni kell hozzája. A jelenlegi népviselet véleményét kéri arra nézve, hogy a falu Nőszövetségnek kebelében nem lehetne-e olyan ünnepelő női ruhát kötelezővé tenni, amely a magyar városi rongyutánszatoknál szebb is olcsóbb is, mindenkifelett pedig magyaros volna? A kérdés váratlan nagy vitát és hullámszámot vetett föl. *Vajda Györgyné* (Andrásé) kéri, hogy a „Magyar Nép” közöljön mintákat a falu női ünnepelő ruhájának megszerkesztésére. *Gyallay főszerkesztő* megígéri, hogy a minták meg fognak jelenni a „Magyar Nép”-ben. *Jenei Ilona* olyan könyvtár adását kéri, amelyből magyar népi himnuszok, varrótassok, csipkék formáit meg lehet tanulni. *Gyallay* bejelenti, hogy ilyen könyv kiadására szerényen folynak az előkészületek. Az olykor hirtelenséggé vált felszólalások során *Berekméri István* tiltakozik az ellen, hogy Sáromberke községében a szomszéd falvak viseletét akarják ráhuzni. Előadó zárszóképpen kifejti, hogy mai helyzetünkben nemzeti érzésünket külsőségekben szívesen kell hirdetnünk.

Második napon, vasárnap, *Forró Gyula* falusi lelkész mondott az alkalomhoz illő, magasszárnyalású szentbeszédet. Hetedik előadásként *Böjthe Zoltán* abafájai református tanító a falu kulturális kérdéseiről értekezett. Találkozó a tapasztalatok meggyőző erejével mutatott rá a falu kulturális megszervezésének szükségére. Méltatta a „Magyar Nép” áldásos hatását, a könyvtárak, egyesületek szükségét. Osztatlan tevékenységet váltott ki az a figyelmeztetése, hogy a magyar falu önmaga neveltesen magának tanítsa a nép fiai közül. *Gróf Teleki Domokos* fölveti a falu vezetőinek figyelmét arra a kultúrális munkára, amelyet szennylapok és iratok a munkakörében végeznek. *Gyallay Domokos* megköszönte *Böjthe* tanító nagyhatású előadását. Biztosította a falu kulturális vezetőit, hogy áldásos munkájukban a „Magyar Nép” szerető érdeklődésére és támogatására mindig számíthatnak.

Ezzel a konferencia véget ért. *Zoltáni Pál* üdvözli gróf *Bethlen Lászlót*, a Hitelszövetkezetek igazgatóját, aki messziről hazaérkezve nem szűnő a fáradságot és Sáromberkén is megjelenik.

Vasárnap délután *Gyallay Domokos* olvasott föl, *Berekméri István*, *Berekméri István* né és ifj. *Berekméri Miklós* szép szavaiat szerepeltek. Az ünnepély főpontja *Hegyi András* előadása volt, aki emelkedett gondolatokkal világította meg az egyház szerepét a mai életében.

A templomi ünnepély után a falu lakói *Berekméri Ferenc* és *Kristóf János* helyi elöljárók mondottak hálás köszönetet a konferencia előadásos együttlért.

Szatmár előtt.

Az Országos Magyar Párt nagygyűlései jelentenek számunkra, mint az egyetemes politikai beszámolók. A gyakorlat olyan alkalmakká növelte ezeket, amelyeken nemzetünknek egész folyását föltárjuk és ámbavesszük. Politikai küzdelmeink mellett tárulnak gazdasági, művelődési helyzetünk problémái, valamint azok a nemzetközi mozgalmak, amelyek kisebbségi sorsunkat befolyásolják.

Az idei nagygyűlés Szatmár városában október 26-ikán fog lefolyni. Előző napon a Szakosztályok tartanak értekezleteket s készülnék a nagygyűlés kimondandó határozatait.

A kiboocsátott meghívók nagyon gazdag tárgysorozatot jelentenek be. A tárgysorozat része általános érdekű kérdéseket vet föl, legtöbb azonban szoros kapcsolatban van a mi idők legégetőbb sebivel. A mostani viszonyok közt nehéz volna ezekre a sebekre orvosságot találni, nehéz különösen kisebbségi sorsunkban, amikor nem vagyunk teljes cse-

lökképességünk birtokában, amikor legjobb elhatározásaink is a kormányzat közönyösségébe vagy ellenséges magatartásába ütköznek. De magatartásunk megszabása, célkitűzéseink helyessége tekintetéből nagy jelentősége van annak, hogy legkiválóbb szakembereink mondják el véleményüket helyzetünkről.

De politikai tekintetben is nagyon fontosnak ígérkezik a szatmári országos pártgyűlés. Kormányváltás történt a hatalom kezelésében is és új irányok jelentkeznek, nekünk is meg kell állapítanunk a követendő utat. S mindenek fölött meg kell mutatnunk, hogy egységesek, tehát erősek vagyunk nemzeti jogaink követelésében.

Ezek a tekintetek szükségessé teszik, hogy a nagygyűlésen minél tömegesebben megjelenjünk. Különösen súlyt helyezünk arra, hogy Szatmár közelebbi és távolabbi környékének gazdanépe — a mi hűséges olvasó táborunk — minél számosabb megjelenésével lelkes tanúságot tegyen igaz magyar érzületéről, nemzeti ügyünk iránt való őszinte érdeklődéséről.

Az Országos Magyar Párt nagygyűlésének tárgysorozata:

Tájékoztatás s egyszersmind a megjelenésre való buzdítás céljából itt közöljük a szatmári magyar napok eseményeinek tervbevetett tárgysorozatát:

I. A nagygyűlés tárgysorozata.

Az Országos Magyar Párt október 26-ikán délelőtt 10 órakor Szatmáron az Iparos Otthon színházának dísztermében tartja nagygyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó és érterjesztések. 2. Az intézőbizottság jelentése a működéséről. 3. A szakosztályok előterjesztései. 4. Választások. 5. Indítványok.

II. Szakosztályok ülései.

1. A Közművelődési Szakosztály ülése október 25-én délelőtt 9 órakor kezdődik az Iparos Otthon színházában.

Tárgysorozat:

1. Sajtó ügy. Előadó: Dr. Hinkeléder Fels Ákos. 2. Iskolán kívüli népnevelés kérdése. Előadó: Nagy Sándor. b) Népkönyvtárról. Előadó: Sulyok István. 3. Magyar nők a belföldi munkában. Előadó: Kovács Dezsőné. 4. Közművelődési szakosztályok megszervezése. Előadó: Dr. Zágonyi István. 5. A magyar ifjúság kérdései. Előadó: László Dezső.

2. A Kisebbségi Szakosztály ülése október 25-én délelőtt 9 órakor nyílik meg az Iparos Otthon színházának felirattal megjelölt termében. Tárgysorozat: 1. Jelentés a kisebbségi szakosztály működéséről. Előadó: Dr. Jakabffy Elemér. 2. Beszámoló a Genfi Kisebbségi Kongresszusról. Előadó: Dr. Jakabffy Elemér. 3. Jelentés a Nemzetek Szövetségéhez beadott panaszokról. Előadó: Dr. Balogh Arthur. 4. A népszámlálási törvény és ezzel kapcsolatos teendők ismertetése. Előadó: Dr. Fritz László.

3. A Közgazdasági Szakosztály október 25-én délelőtt 9 órakor az Iparos Otthon nagytermében a következő sorrendben fogja tárgyalásait megkezdni.

A) Ipari ügyek:

1. A magyar iparososztály megszervezése. Előadó: Reinhart Gyula, az Ipartestületek Országos Szövetségének elnöke, Arad.

2. Az ipari szakoktatás. A tanoncotthonok. Előadó: Csizsár Lajos építésmester, a marosvásárhelyi tanoncotthon gondnoka.

3. A munkakamarákra vonatkozó törvény és annak reformja. Előadó: Dr. Lakatos Sándor, a Munkaadók Szövetségének főtitkára, Marosvásárhely.

4. Az iparosság adóterhel. Előadó: Szabó Béni szücsmester, orsz. kópiyiseő, Brassó.

5. *A nagyipar főbb problémái és országos válsága.* Előadó: *Hexner Béla* mérnök, Kolozsvár.

6. *A munkásbiztosítótörvény küszöbön álló reformja.* Előadó: *Dr. Lakatos Sándor* a Munkaadók Szövetségének főtitkára, Marosvásárhely (ipari rész), *Dr. Eöry István* Magyarigen (mezőgazdasági rész) és *Dr. Király Géza* ügyvéd, Kolozsvár (magántisztviselők érdekei).

7. *A megalkotandó egységes új ipartörvényre vonatkozó kívánságaink.* Előadó: *Dr. Bernád Agoston* ügyvéd, Kolozsvár.

8. *A közszállításokban és közmunkákban való részesedés.* Előadó: *Csiszár Lajos* építésmester, Marosvásárhely.

B) Pénzügy és kereskedelem:

1. *A pénzügyi válság, a tőkehiány és a kamatlábpolitika.* Előadó: *Gyárfás Elemér* szenátor, az Erdélyi Bankszindikátus elnöke.

2. *Az erdélyi magyar vidéki pénzintézetek szerepe Erdély és Románia közgazdasági életében.* Előadó: *Dr. Balogh Elek* v. orsz. képviselő, a tordai Egyesült Kisegítő Takarékpénztár vezérigazgatója.

3. *Az Erdélyi Magyar Földhitelintézet szervezése, feladatai és működési köre.* Előadó: *Báró Jósika János* orsz. képviselő.

4. *A Hitelszövetkezetek Országos Szövetsége s a kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek helyzete, szerepe és feladatai s a kishitel problémái.* Előadó: *Gróf Bethlen László*, az Országos Szövetség ügyvezető igazgatója.

5. *A Hangya Szövetkezetek helyzete, feladatai és jövője.* Előadó: *Dr. Garda Kálmán*, a Hangya Központ vezérigazgatója.

6. *A biztosítás ügye kisebbségi szempontból.* Előadó: *Sándor Béla*, a Minerva Biztosító R. T. vezérigazgatója.

7. *A kereskedelmi és iparkamarákra vonatkozó új törvény kritikája és e kamarákkal szemben való kívánságaink.* Előadó: *Dr. Lakatos Sándor*, a Munkaadók Szövetségének főtitkára.

8. *A kereskedelem szabadságát és fejlődését akadályozó intézkedések.* Előadó: *Kun Richárd*, a Kereskedők Szövetségének elnöke, Temesvár.

9. *A kereskedelem adóterhei és az adótörvény reformja.* Előadó: *Endre Károly*, a Kereskedők Országos Szövetségének titkára, Temesvár.

10. *A kiskereskedők sérelmei és kívánságai.* Előadó: *Dr. Barabás Andor* fűszerkereskedő, Sepsiszentgyörgy.

11. *A hitellellet megbénító igazságszolgáltatási bajok.* Előadó: *Dr. Parecz Béla* ügyvéd, az aradi ügyvédi kamara v. elnöke, orsz. képviselő, Arad.

12. *A hadikölcsönkötvények beváltása. A magyar postatakarékpénztári betétek kifizetése.* Előadó: *Dr. Parecz György*, az Erdélyi Bankszindikátus titkára.

C) Mezőgazdaság és agrárpolitika:

1. *A középeurópai gabonaválság s Románia gazdái.* Előadó: *Dr. Szász Ferenc* földbirtokos, a Magyar Nép szerkesztője, Kolozsvár.

2. *Az állattenyésztés és az állatkereskedelem főbb problémái.* Előadó: *Dr. Desbordes Ernő* földbirtokos, v. orsz. képviselő.

3. *A mezőgazdasági szakoktatás.* Előadó: *Dr. Abrudbányai Ede* orsz. képviselő.

4. *Az agrárreformmal kapcsolatosan még megoldandó kérdések.* Előadó: *Dr. Oberding József* György okl. közigazda, Kolozsvár.

5. *A szőlőgazdaság és borértékesítés.* Előadó: *Horváth Pál* vezérigazgató, Nagyenyed.

6. *A szeszgyártás és szeszkereskedelem. Az új szesz törvény.* Előadó: *Dr. Szöllösi Ödön* szeszgyáros, Székelyudvarhely.

7. *Az erdőgazdaság főbb problémái. Az új erdőtörvény ismertetése és kritikája.* Előadó: *Szücs Elemér* erdőmérnök, Nagyenyed.

8. *A székelyföldi közbirtokosságok megszerzése és főbb problémái.* Előadó: *Dr. Kovács Károly* ügyvéd, Osikszerveza.

9. *Az erdélyi magyarság mezőgazdasági organizációinak kiépítése.* Előadó: *Mikó László* földbirtokos, Nyárádszentlászló.

10. *A mezőgazdasági kamarákra vonatkozó új törvény kritikája s ezek küszöbön álló megszerzésével kapcsolatos teendőink.* Előadó: *Nagy Endre* gazdasági egyleti titkár, Dés.

D) Indítványok.

Az elnökség megjegyzése:

A gyűlés tárgyalásaiban tanácskozási joggal részt vesznek a Magyar Párt tagozatainak összes igazolt nagygyűlési kiküldöttei. Netaláni vitás kérdésekben szavazati joggal döntenek a Közgazdasági Szakosztály tagjai.

Az előadásokat és határozati javaslatokat már előzetesen kinyomatjuk és a Szakosztály tagjainak, valamint a nagygyűlési kiküldötteknek idejében rendelkezésére fogjuk bocsátani tanulmányozás céljából.

Mint az előző években, úgy ezuttal is gondoskodni fogunk arról, hogy a tárgyalások egész anyagáról megbízható feljegyzések készüljenek melyeknek anyagát — az előadásokkal és határozati javaslatokkal együtt — a már kipróbált módon, a *Gazdasági sérelmeink és Kívánságaink* című kiadványunk III. kötete gyanánt nyilvánosságra fogjuk hozni. E kötet ára 100 lei s erre vonatkozó nyugta a megjelenőknek — a sőtő reprezentánsai kivételével — a tanácskozóterembe belépő jegyül szolgál.

ÜLFÖLD

Alakítják az angol világbirodalmat. Az angol világbirodalom tartott e hónapban több tanácskozást. A birodalomhoz tartozó minden állam vett a tanácskozáson s tárgyalták a hatalmas birodalom minden ügyét-baját. Legszületesebben a gazdasági kérdésekkel foglalkoztak. Ez természetes is, mert a világ sok minden gondja-baja között hirtovább ez a legégetőbb s bármely bajokkal szemben a legnagyobb ellenálló ereje éppen ennek a birodalomnak van, az angoliai nagy tartalékban, mégis szükségesnek látták, hogy a mai helyzet javítására alkalmas módokról tárgyaljanak. Szóba került az is, hogy az egész angol birodalmat foglalják egy egységes gazdasági szervezetbe, amely a munkásokkal védekezik a gazdasági válság ellen. Ez a megoldás nem nyert többséget s ennek az angol birodalmon kívül eső világ csak örülhet, mert gazdasági életében feneketlen felforrást okozna egy ilyen elzártság. De komoly tárgyalás tört arról, hogy az angol birodalom tagállamai szükségleteiket egymástól szerezzék be. Különösen Kanada kívánta nagy mennyiségű feleslegének ilyen elhelyezését. Az anyaállam hajlandó gabonaszükségletét Kanadától beszerezni, de viszonzásul a termékeit akarja elhelyezni Kanadában. A tárgyalásnak természetesen folytatása is lesz, mert az angolok nem állanak meg a szónál. Európában, különösen a dunai államokban is szükség volna komoly intézkedésre. Tárgyalások folytak, de eredményüket nem

A szovjet bajai. A szovjet is gazdasági bajokkal küzd. Ezt mi, egyszerű emberek, nem hitük volna, hiszen alig pár hete olcsó búzával árasztotta el a szovjet a világot. Hogy lehetne gazdasági baj ott, ahol így lehet vesztegetni a gabonát? Pedig nagyon súlyos bajok vannak. Az erőtetett ipari termelés sehogyan sem halad előre. Inkább hátra megy. Ezért a szovjet legújabb rendelkezése megtiltja a munkásoknak a helyváltogatást s azt a munkást, aki mégis változtatja helyét, megfosztja a kenyérjegytől s a betegségi segélytől. Tehát földhöz kötött jobbaggyá teszi. De azért titkos ügynökeivel most is állandóan lázítja a nehéz gazdasági helyzet nyomását érző jámbor népet Európa-szerte.

Hány életbe került Kína belső viszálykodása? Néhány éven át az ujságok tele voltak a kínai polgárháborúról szóló hírekkel. Hol a déliek győzték le az északiakat, hol megfordítva. De hogy ez valójában mit jelent, senki sem tudta. Talán maguk a kínaiak sem. Most már vége lehet a háborúskodásnak, mert a kormány kiadta a harcok áldozatainak számát. Kétszázötvenezer halottja volt a polgárháborúnak. Majdnem két vármegye lakossága. S ők bizonyára nem tudták, hogy miért.

Szerb fegyverkezés. Bécsi újsághírek szerint Szerbia háborúra készül. A határmenti területeket hadiállapotba helyezte, a lakosság között háborúra izgat, a Magyarország és Olaszország felé vezető utakat gyors menetben építi. Teheti is, mert Franciaországtól másfélmilliárd frank fegyverkezési hitelt kapott. Szomszédai csendesek, békések. Így Szerbia az, aki támadásra gondol. A bécsi újságok így látják. Lehet, igaz is.

Kisgazdaszervezkedés Magyarországon. A jövő évi általános választásokra erősen szervezkednek a magyar kisgazdák. Nem ellenzékeskedésre. Nem is bolsevista irányban. Hanem csak azért, hogy a magyar nemzetnek ez a megbízható gerince megfelelő képviselőket nyerjen az ország házában, érdekeit meg tudja védeni s meg tudja előzni minden túlzást az ország ügyeinek vitelében. Békés közegben folyt le a nagyszabású az ország házában, érdekeit mellett s így bizonyosnak látszik, hogy a hazafias gondolkodású középosztállyal együtt haladó kisgazdapárt a jövő országgyűlésnek megint egyik számottevő tagja lesz.

Olvassa az ELLENZÉK-et,

mert a legmegbízhatóbb és legfrissebb anyagot a legkiválóbb újságírók feldolgozásában hozza.

Hirdessen az ELLENZÉK-ben,

mert ezt a lapot minden komoly vevő és eladó mindennap olvassa.

Vásároljon az ELLENZÉK

Könyv- és Zeneműosztályánál, mert a világon bárhol megjelenő könyvet, zeneművet és folyóiratot azonnal és a legolcsóbban szállít.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, Strada Universităţii (Egyetem-utca) 8. sz.

Könyv- és Zeneműkereskedés:

Cluj-Kolozsvár, Piaţa Unirii (Fő tér) 9. sz.

Tanuljunk kisebbségi életet!

Magyar vezető emberektől lépten-nyomon halljuk, hogy mi kisebbségek az u. n. tanult pályából le vagyunk szorítva. Vigyük hát a gyermekeinket ipari és kereskedelmi pályákra. Csakugyan egyik legsúlyosabb kisebbségi probléma gyermekeink életrebocsátása. Igen, mert mikor csináljuk a propagandát az ipari és kereskedelmi pályáknak, látjuk a leépítést ott is minden vonalon, halljuk a kereskedők és iparosok kétségbejítő helyzetét.

No, — de a gyermekeink életbe bocsátása mégis csak a mi feladatunk. Annyira a mienk, hogy ezt más helyettünk meg nem oldja, sem magától meg nem oldódik.

Hála Istennek ha jól utánna nézünk, találunk az iparban is még olyan szakmát, mely reménnyel biztat. Az e téren minden felismerésre méltó, buzgó munkásságot kifejtő Kolozsvári Székely Társaság révén jutottam hozzá, hogy egyik három középiskolás fiamat f. év aug. elején az oravicei „Westend“ kesztyűgyárba vihettem.

Köszönet és hála mindazoknak, kik engemet ebben elősegítettek, mert általa kettős nyereségem van. Egyfelől fiam részére — a három középiskola feltétele mellett — biztos megélhetést ígérő pályához jutottam, másfelől ott azon az új megyei székhelyen a nagy tulsúlyú, fokozott erővel felfelé törő uralgó népfaj között tanultam meg — pár napi ott tartózkodásom alatt — mit jelent kisebbségi életet élni.

Egy rövid újságcikkben nem fér meg mind az, mit az oravicei magyarok között láttam, azért csak pár dolgot említek meg, miből tanulhatunk, mi ar-

ra készítet, hogy a Magyar Népi nagy olvasó táborával megismertessem. Az első, a minden akadállyal szembe néző, vallási, illetve: felekezeti és társadalmi osztályra, foglalkozásra nem néző összetartás. Ez az, mi nálunk nagyobb tömegben élő magyaroknál hiányzik. Amely hiány minden nemesebb feladat iránt közönyössé és szivtelenné tesz. Mi a legtöbb esetben, hogy a nagyokról ne is beszéljünk, kis dolgokban is a tormába esett férgek szerepét éljük, míg az oravicei és hasonló sorsban levő magyarok csodákat mivelnek. Mi 1000—2000 lelkes székelyföldi magyar községek egy parochiai kerítésen vagy egy hidmérleg vásáron évekig vívódunk míg a 40—50 családos szegény bodonkúti magyarok 1—2 év alatt templomot, papilakot javítanak, kulturházat és iskolát építenek 3—400 ezer lei költséggel.

Az összetartás termeli ki az oravicei magyarokban az erős vallási és faji öntudatot, minek következtében az egyházért való felelősségtudat oly eleven erővel működik köztük.

Tudunk-e róla, hogy Oraviceán él dr. Szatmáry Lajos, kit a magyar sors törvényszéki bíróból, kereskedővé tett, ki az oravicei magyarok atyamestere. Én az igazi magyar vezető embert ma a dr. Szatmáry Lajosokban látom. Az ilyen nevek fogalomná kell, hogy változzanak. Értékes egyéniségét más vonatkozásban is felismerték, ő képviseli a magyarságot a városi tanácsban. A magyar iskolát nélkülöző ref. gyermekeknek vasárnapi iskolát tart. Lelkész hiányában bibliaköri összejöveteleket vezet. Az istentiszteletre meghívóval gyűjti a szétszór-

embereket s az indokolatlanul elmaradókat felelősségre vonja, velük van, velük érez, minden bajuk, minden örömük közös.

Különben egész ékes programját jellemzi egy levele. Eljövetelem napján 2-szer látogatta meg a messze idegenben maradó fiamat. Másnap megnyugtató sorokat írt: „Igyekezni fogok találkozni vele máskor is — és kérem megírni, hogy olyan bizalommal forduljon hozzám, mintha édes atyja volnék, minden bajával és örömével.“ Általában élénk figyelemmel kíséri a kesztyűgyári magyar tanulók sorsát, mit még megnyugtatóbbá tesz Sándor igazgató nevelői ambíciója: „Egy intelligens iparos gárdát akarunk magunknak nevelni, mely rendelkezék a kellő hozzáértéssel, s európai nivóra emelkedve megállja helyét a külföldi munkásokkal szemben!“

Dr. Szatmáry szüntelen küzdelmet folytat „a végvidékek magyarjainak nyelvért, vallásáért, pusztuló testvéreiért“. Ő leginkább az boldogitaná, ha ezt minél többen meglátnák s belőle tanulságot merítenének. „Nagyon szép — írja — ez a létért való küzdelem, de sokan, nagyon sokan kellene hogy ezt csinálják és meglátván segítsék ezt a nehéz frontküzdelmet!“

Igy végzi népkisebbségi programját, melyet annyi gyönyörűséggel olvastam, miközben elgondoltam, nekünk egységes tömegbeli magyaroknak bizonyos ideig mind oravicei magyaroknak kellene lennünk, hogy meg tanuljuk a kisebbségi életet.

(Kisbaczon.)

Tompa Zsigmond

Gazdák, szervezkedjétek!

* HIREK *

Kulturstély Szatmáron.

A szatmári naggyűlést követőleg vasárnap este a szatmári tanházban táncmulatsággal egybekötött kulturstély lesz. Az estély műsorán a következők szerepelnek: *Inczédi-Joksa*, *Ödön*, *P. Gulácsy Irén*, *Gallay Domokos*, *Jakabffy Elemér*, a szatmári összesített férfiakarok *Hojmann Ferenc* vez. karnagy vezetése alatt, *Szondi Irén* és *Christoph Maca*.

Az állomásfőnök pénzt követeli a halálos betegtől. Fölháborító szivtelenséget tanusított az erdőhályfalvi állomásfőnök *Balogh István* magyar munkás ellen. *Balogh Istvánra* ráesett egy szerenda. A szerencsétlenül járt munkást azonnal be kellett volna szállítani Nagyváradra, hogy megőrntgenezzék és megoperálják. *Hordágyon* kivitték az állomásra. A vonat beérkezett és *Balogh Istvánt*, amint ez emberes gondolkodás mellett szokás, egyszerű bejelentés után föl akarták tenni a vonatra. A jó szándék azonban megbukott az állomásfőnök ellenállásán. Ugyanis ez kijelentette, hogy a szerencsétlen munkást addig nem szabad vonatra tenni, amíg egy fél fulke árát ki nem fizetik. Akart egy fél fulke árát, mert a hordágy annyit foglal el. *Balogh István* anyja hiába könyörgött a főnöknek, ez ridegen tiltakozott a szállítás ellen. Végre van hogy összeszedték a pénzt s a következő vonattal elindították a félholt embert, akinek minden emberi késleltetés életébe kerülhetett az állomásfőnök lelkes eljárása miatt.

Gyilkos szerelem. Méra köz- nagykorosmájában táncmulatság volt, ahol megjelentek *Farkas György* és *Muszka And-*

rás 19 éves legények. A két fiatalember között már régóta ellenséges viszony volt egy *Kovács Kata* nevű szép fiatal lány miatt. A táncmulatságban a két legény között súlyos vita támadt, amely később tettlegességé fajult. Verekedés közben *Farkas György* csizmájából kést rántott elő és *Muszka Andrást* hasbaszurta, aki pillanatok alatt elvérzett. A gyilkos legényt a bálozó közönség megtámadta és csak alig lehetett megmenteni. *Farkas Györgyöt* a csendőrség letartóztatta és beszállította a kolozsvári ügyészségre.

Tizenöt év után jött vissza a hadifogságból. Sok viszontagság között eltöltött tizenöt év után most érkezett haza *Kalocsára* orosz fogságból *Forgó József* volt irodatiszt. *Forgó Przemysl* várának elestével 1915-ben került orosz fogságba. Többször kísérelt meg szökést. Egy ilyen alkalommal elfogták és az Ural egyik rézbányájába vitték kényszermunkára. Innen megszökve sikerült eljutnia *Vladivosztokba*. Amikor a vörösök a várost elfoglalták, Japánba menekült, onnan Kínába, végül a mandzsuri *Karbinba* került. Nagynehezen össze tudott gyűjteni annyi pénzt, amennyi utiköltségre kellett. Előadása szerint Ázsiában több szinylődő magyarral találkozott.

Rokonaink megemlékezése. A magyar nemzet rokonai, a finnek és észtek, szép bizonyosságát szolgáltatták annak, hogy mennyire él bennük az irántunk való rokoni cselekedet. Október 18-án ünnepet szenteltek a rokoni érzés ápolására. Ezen a napon a finn rádió magyar, finn és eszt dalokat, beszédeket, szavakat közvetített. A jelzett napokon a magyar iskolákban is ünnepi beszédekben emlékeztek meg az északi testvérekről.

Népzendülés. Moldva egyik falujában, *Bajmaclán*, a falusi nép megrohanta *Dumitrescu* bójár kastélyát, az épületeket fel-dulta és a földet osztani kezdte a lakosok között. A tömeg a csendőri karhatalommal is szembeszállt. Az összeütközésben többen súlyosan megsebesültek.

Mire megy el a pénz? A *Curentul* című lap közlése szerint a *Mironescu*-kormány csökkenteni fogja a tisztviselők javadalmazására fordított összegeket. A kimutatások mintegy 210 ezer tisztviselőt tartanak számon. Ezek közül 90 ezerre rug azoknak a száma, akik két-három helyről huznak fizetést. Némelyek 300—400 ezer lejés fizetéseket vesznek föl havonta különféle címeken. Az államnak ilyen úton való megterhelése 7 ezer millió lejre rug. Ezek után nem csodálkozunk, ha a legkönyörtelenebb adóbehajtások sem tudják előteremteni a fölemlített összegeket.

A farkas és bárány meséje. A *Lupta* című román lap azon kesereg, hogy a Székelyföldön elnyomják a románokat s a katolikus, református és unitárius felekezetek seregétől olvasztják magukba a görögkelti és görögkatholikus vallásukat. Hogyan lehet ilyen vakmerő kitalálásokat nyomdafesték alá adni? A magyarság sohasem ellenségeskedett a vallás miatt, nem nyomta el a máshitűeket. Hiszen ha azt tette volna, Erdély vallási és népességi viszonyai nem így festenének, mint ahogy most festenek.

Oroszország kémjei. A rendőrség *Bukarestben* és *Kolozsváron* nagyon sok embert tartóztatott le. Az illetők ellen az a vád, hogy kommunista izgatóságokban vettek részt és kémkedtek Oroszország javára.

Földmivések is tudják a módját. A nagyselyki csendőrség letartóztatta Nicolae Vintila földesgazdát. A letartóztatással kapcsolatban a csendőrség nagyarányú pénzhamisító bandának jutott a nyomára, amelynek vezetője a letartóztatott Nicolae volt. A nála tartott házkutatás alkalmával pincéjében egy horodban elrejtve nagymennyiségű husz és ötlejest találtak. A vallatás során kiderült, hogy a pénzhamisító műhely Jubu Dumitru mihályfalvi gazda kertjében van. Az ott eszközölt kutatás nyomán megtalálták a gépet is, amelyen tökéletes formát tudtak adni a hamisítványoknak. A banda feje Vintila Nicolae volt, tagjai Jubu Dumitru, Tufa Nicolae, Badi Pavel és Netezan Alex. A rendőrség az egész bandát letartóztatta, amely a hamis pénzt nikkal és rézkeverékből csinálta és a bűnjellekkel együtt beszállította a segesvári ügyészség fogházába.

A „MAGYAR NÉP” terjesztése magyar köteleesség!

Miért kell ráfizetni a román vasutakra? Egy hivatalos megállapítás szerint Románia vasutjainak multévi óriási hiányai onnan származnak, mert rengetegen utaznak különféle címeken potyára. Átlag 10 utasból 9 ingyen utazik.

Franciaország is hajlik a békeszerződések megváltoztatására. A legtekintélyesebb francia lapokban mostanság sűrűn jelennek meg olyan cikkek, amelyek a békeszerződések felülvizsgálását és megváltoztatását követelik. A hangulatváltozás arra vezethető vissza, mert Németország az új választások után mind harciasabban lép fel a békeszerződések elnyomó intézkedései ellen. Trasser nemzeti szocialista, a Hitler-párt tagja a parlamentben nagy be-

szédet tartott, amelynek az volt a veleje, hogy ha a német faj érdeke úgy kívánja, nem alku-dozni, hanem háborúzni kell.

Nyilatkozat. Kaptuk az alábbi sorokat: A „Magyar Népek. szerkesztőségének, Kolozsvár.

B. lapjuk folyó hó 4-i keletű 40-ik számában egy cikk jelent meg „25%-os kedvezmény a mezőgazdasági gépek beszerzésére címen.” Ebben a cikkben értesítik a gazdákat, hogy az Agroferra r. t. marosvásárhelyi gépkereskedelmi vállalat a miniszteriumnál ki tudja járni a mezőgazdasági gépek vétele esetén a 25 %-os állami kedvezményt és épen ezért Önök ajánlják a lap olvasóinak, hogy akik gépeket akarnak beszerezni és el akarják nyerni ezt a kedvezményt, forduljanak az Agroferra marosvásárhelyi céghez.

Miután Önöket könnyen érthető üzleti érdekből ez ügyben tévesen informálták, szükségesnek tartjuk az igazság kedvéért Önökkel a 25 %-os állami kedvezmény ügyét a való tényeknek megfelelően közölni:

Az állam a Cooperativa Centrala Bucurest utján 1930 évre 50 millió mezőgazdasági segélyt engedélyezett mezőgazdák részére olyént, hogy ezen alap terhére az egyes mezőgazdák, valamint kamarák által bármelyik cégtől — akár külföldi, akár belföldi — vásárolt mezőgazdasági gépek vételára után 25% állami subvenciót folyósít. Ezen subvenció elnyeréséhez a következő okmányok szükségesek:

A megrendelőlevél közjegyzőileg hitelesített másolata, vagy az eredeti bizonyítvány, melyben hivatalosan igazoltatik, hogy a subvenciót kérő saját földbirtokkal bir és mezőgazdasággal foglalkozik, egy proces verbal és

egy certificat de recepcionare, az illetékes Camera de Agricoltural által kiállítva, melyben az illetékes kamara hivatalosan igazolja, hogy a megrendelt gépek tényleg le lettek szállítva, azok már a vevő birtokában vannak, azok tényleg ujak és az eladó cég által a szerződésnek megfelelően lettek leszállítva. Szükséges továbbá kellően felülbélyegzett számla, valamint egy hitelesített nyilatkozat vevő részéről, melyben az illető kötelezi magát arra, hogyha szerződés szerinti időben pontosan nem fizetné meg a kikötött részleteket és a szállítócég a gépeket per utján kénytelen volna visszavenni, úgy köteles az illető gazdálkodó a folyósított 25% állami subvenciót az államnak visszafizetni. A subvenció összegéből a bucuresi Cooperativa Centrala másfél százalékot levon, azon kívül kifizetés előtt a bucuresti pénztár levonja a szerződés utáni adás-vételi illetéket, azon kívül igazolandó, hogy az illetőnek adóhátraléka nincs. Mindezek után az összeg a szállítócégnek lesz kifizetve, melynek kötelessége a folyósított összeget a vevő javára irni.

Mindezen iratok beszerzésével bárki és bármelyik cég megkaphatja a subvenciót és ebben a tekintetben egy cégnek nincs külön protekciója. Megjegyezzük, hogy csakis 1930-évben eszközölt rendelések után kapható a subvenció és csakis már leszállított gépek után. Mindaddig tehát amíg valaki a gépet meg nem vette és azt le nem szállította az illető cég, addig a subvenció folyósítva nem lesz. Használt gépek után subvenció nem adatik.

Tény az, hogy az 50 millió nagyrésze már ki lett utalva és csak nagyon kevés összeg áll

rendelkezésre, úgy hogy a benyújtásra kerülő kérvény folyosítása már bizonytalan. Valószínű hogy jövőre is indul hasonló akció, de er-
még pozitív értesítésünk nin-

kat hisszük, hogy ezen felvilágosításunk b. lapjukban való közlétele tényleg közérdek és iskoláknak felvilágosítására szolgál. Éppen ezért leköteleznénk bennünket, ha ezt a valószínű állásnak megfelelő információt közzétenni sziveskedné-

Kiváló tisztelettel:

Román Gazdasági Gépkereskedelmi R.-T. Kolozsvár.

Ehrlich Pál alapítvány.

Évtized elmúlt azóta, hogy Ehrlich Pál Königsbergben a természetkutató- és orvosnagyról először beszámolt az általa felfedezett új szifilisz-gyógyszeréről a *Salvarsan-nal*. elért sikereiről. Ezen rövid idő alatt ez a gyógyszer az egész világon a szifilisz gyógyításának apadását eredményezett. Az elhunyt emlékezetére Ehrlich Hedwig asszony egy alapítványt létesített, körülbelül 85.000 márkával. Ezen alap kamataiból évente ösztöndíjakat osztana a gyakorlati és chemoterápiában, kutatás, klinikai bakteriológiában, immunitásban, vérvizsgálás terén végzett értékes munkásságú szerzőinek. Ezek az Ehrlich-díjak és ösztöndíjak különösen fiatalabb kutatóknak adandók. Ezenkívül egy Ehrlich Pál-emlék-díjat is létesített, amelyet az élettan terén végzett munkásságú nagytettekért adnak.

E díjat első ízben Landsteiner K. professzor, a newyorki Rockefeller-Instituttól kapta. Később azért, hogy az emberi szervek felfedezésével új területeket feltárt. — Az Ehrlich Pál díjat dr. Waldschleicher a prágai Német Nemzeti Főiskola professzora kitüntetésül az Ehrlich-immunitás-kutatások eredményeinek folytatásáért.

A jó tankönyv megkönnyíti a tanító munkáját. A magyar tananyagnak elemi iskolák felső osztályai számára, az összes iskolák egybehangzó megállapítása szerint legjobbak a Minerva Rt. kiadásában megjelent Ben-
cze Gyula—Dr. Dávid György—Bácsy Tibor és Dr. Gh. Joanicu-féle egységes tankönyvek, amelyek felölelik a magyar olvasó, magyar nyelvtan, történelem, földrajz, természettudományi ismeretek, egészségügy, társadalmi műveltség és alkotmánytan teljes anyagát. Ezeket a könyveket szervezen. kiegészíti a Lőrinczi Ferenc-féle „Román olvasókönyv és nyelvtan” az V., VI., VII. osztály részére, amely most hagyta el a sajtót s amely már is a szakkörök legnagyobb elismerését váltotta ki. A könyvek kaphatók minden nagyobb könyvkereskedésben és a kiadónál, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop. (Brassai-u.) 5 szám.

— *Agg- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek* a természetes „FERENC JÓZSEF” keserű víz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azért, hogy a béltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a „FERENC JÓZSEF” víz számos félfoldali hűdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebülést okozott. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Keleti Ujság

Erdély legolvasottabb magyar lapja

Tartalmas, Megbízható, Szórakoztató

Az Orsz. Magyar Párt hivatalos lapja

TANITÓK FIGYELMÉBE!

A „Minerva” nyomdai és könyvkiadó vállalat kiadásában a napokban megjelentek a Kovács-féle *Rajzfüzetek* az elemi iskolák modern rajztanításhoz (illusztrált utasításokkal ellátva). *Vezérfonal* a modern rajztanításhoz. *Földrajzi* füzetek.

Az illusztrált utasításokkal ellátott rajzfüzetek teljes mértékben segítségére vannak a tanítóknak; mindenben az állami tanterv szerint haladnak. A természet után való rajzolás vázlati mellett a tervezgetések, a képzeleti rajzok, hangulatos mesék mind, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermek lelkében a rajzolás iránti kedv felbredjen s az eredmény ezen a fokon teljes legyen.

Az I. II. osztály anyagfeldolgozása az írva-olvasás és beszédértelem-gyakorlatokkal párhuzamosan halad; lépten-nyomon teret enged a gyermek képzelő és alkotó képességének. A III. IV. osztályban a természet utáni, a képzeleti rajzokkal és tervezgetésekhez bőséges utasításokkal szolgálnak a füzetek.

A földrajzi füzetekben a II. osztályban a *magyarnyelvű* kifejezések mellett a földrajzi fogalmak *románul* is meg vannak nevezve. A III. IV. osztály az áll. tanterv szerint *románul* van feldolgozva, lépésről-lépésre halad a tankönyvek anyagával. A fogalmak illusztrálásával a legteljesebb mértékben szolgálja a cél elérését. Különösen a *kisebbségi iskoláknak nélkülözhetetlen segédeszköz*, mivel a földrajzi ismeretekkel párhuzamosan a gazdasági és történelmi vonatkozású különös pedagógiai érzékkel vannak beállítva, kifejező rajzokkal szemléltetve s a tanuló által elkészítendő térképvázlatokkal bővítve.

A *rajzfüzetek* darabonként 8 lelt, a *földrajzfüzetek* 12 lelt és a *rajztanítási vezérfonal* 20 lelt kapható a „Minerva R. T.” kiadónál (Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop—Brassai-u. 5. szám) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

A NŐ

AGNES.

Hejh, te pajkos Agnes, csacska unokám,
Te folyvást rikoltó kis gyöngyöcsibe lány,
Bármí semmiség is víg kacajra kelt,
Lármádtól de hangos a ház, meg a kert.

Halk szavú öcsécskéd hallgatag, komoly,
De piciny hugodból a szó egyre foly;
Ő is oly beszédes, minő te vagy,
Mint a zöld vetés közt bűvő pittypalatty.

Jó vér buzdulása hajt így titeket,
Asszonyi természet már kiütöget;
Hogyha férjetek lesz, jaj, szegény feje,
Reggeltől napestig csenghet a füle.

De ha kis kacsótok, csacska nyelvészek,
Oly serény s ügyes lesz, mint a nyelvetek,
Hálát ad az égnek, kinek levesét
Ti sózzátok egykor, mint jó feleség.

Vargha Gyula.

Észak asszonyai.

Az északi országokban (Svédországban, Dániában, Norvégiában) több évtizede annak, hogy az asszonyok élénk részt vesznek minden szellemi és politikai mozgalomban. Ez nem azt jelenti, hogy azért otthonukat elhanyagolják, sőt ezek az országok híresek arról, hogy asszonyaik otthonaikban milyen szorgalmasak, takarékosak, tiszták. És erre nagy szükség is van, mert az élet különösen Norvégiában nagyon nehéz. Általában inkább szegények és ha elgondoljuk, hogy hónapokon keresztül alig néhány óráig van nappali világosság ott, amellet gyakran oly elhagyatott vidékeken élnek, hogy idegen ritkán téved oda, élénken el tudjuk képzelni, milyen magányos és küzdelmes életük van. De azért magas műveltséget küzdöttek ki maguknak. Olyan ember, ki írni és olvasni ne tudna, Norvégiában kevés van. És a legtöbbször otthon kedvesanyjától sajátította el először a betűvetést.

A norvég asszonyok látva, hogy milyen rombolást visz véghez a szesz italok fogyasztása, évek hosszú során át kitartó küzdelmet folytattak ellene. Mivel minden norvég asszony választó és megválasztható polgára az országnak, ugyanugy mint minden férfi: okos és bölcs törvények létrehozásán fáradoztak és fáradoznak, még pedig szép sikerrel.

A teljes szesztilalmat (mint ahogyan az az Amerikai Egyesült Államokban van) nem találták célravezetőnek. Lehet szesz italt venni, csak a módját szabták meg. Korcsmákban poharanként nem szabad szesz ital árulni. Aki inni akar, annak egész üveggel kell rendelnie. Igen ám, csak hogy az nagyon drága és a takarékos norvégiai jól meggondolja, mielőtt megrendelné. Azonkívül semmiféle szesz ital nem lehet erősebb 14%-nál. Ettől nem lesz részeg senki. Nem is lehet részeg embert egész Norvégiában látni. A pénz pedig, ami eddig a korcsmákba vándorolt, most szépen otthon marad a ládafiában.

Házuk és kertjük színtésére sok gondot fordítanak a norvég asszonyok. Különösen büszkék a virágos kertjükre. Minden ház előtt rangeteg a virág, és mivel rövid a nyár, igyekeznek azt mennél jobban kihasználni. Háziparuk is van, de az távolról sem olyan szép, mint a mi kalotaszegi és torockói varrottásaink, vagy székely szötteseink.

Általában a norvég nép magas műveltségi fokon van, melyet részben annak köszönhet, hogy asszonyai szorgalmasak, okosak és céltudatos kitartással küzdenek mindannak eléréseért, mit helyesnek tartanak.

Mi is példát vehetünk tőlük!

Gróf Béthlen Györgyné.

Szomorú ház.

Nagy szomorúság költözik a házba, ha elhallgat a gyermekkacagás és láztól piros arcú nyöszörgő kis beteg mellett virrasztanak a szülők. Oly nehéz elhinni, hogy az a vidám, nevető arccska hervadoz, fogy ott a kis betegágyon. Oh, mit nem adna a szülő, hogy még egyszer, újra kacagástól lenne zajos a ház!

Kis gyermek betegségének az oka legtöbbször a környezetben van. Tisztátalanság, gondatlanság, vigyázatlanság, rendszertelen táplálás, meghülés okai leggyakrabban a beteg-

mek. Sokszor látogatók, idegen gyermekek szűk a betegség csiráit. Könnyebb megenni, mint gyógyítani a betegséget. Ha már meg is beköszöntött, minél hamarabb észreveszi a szülő a bajt, minél hamarabb hív orvosi segítséget, annál hamarabb jobbra fordul a kis beteg állapota.

A kis gyermek nem tudja megmondani, mi fáj; a szülőnek kell korán észrevenni a beteg állapotot.

Halvány arcszín, bágyadtság, kedvetlenül forró fej, szapora, forró lélekezés betegség előjelei. Hányás, bevont, lepedékes nyelv, rosszabb étvágytalanság, szokatlan álmatlanosság, sírás közben fel-felsikoltás szintén betegség kísérői. Legbiztosabb jele a betegségnek a *láz*, melyet hőmérőzés útján állapíthatunk meg. Kis gyermek hőmérsékletét a comb első hajlásában lehet mérni, 10 percig kell tartani a hőmérőt. Az orvos másként mérte, de a szülő így is bizonyosságot szerez, hogy van-e láza a gyermeknek. 37 C°-on felel könnyű a láz, 38 C°-nál azonnal orvosért kell menni. Amíg az orvos megérkezik, a nedves pelenkákat, a gyermek székletét, vizeletét el kell tenni, hogy az orvos megnézhesse.

Orvosi tanács nélkül gyógykezelné a gyermeket nem szabad. Különösen nem szabad hallgatni babonás asszonyok tanácsára. Pihegés, egy kis koplaltatás, világosra főzött üres tea nem ártanak az orvos megérkezéig.

Kis gyermek szervezetét ragadós betegségek hamarabb megtámadják, mint a felnőtét. Ahol ragadós betegségben fekvő beteg van, olyan helyre ne járjunk, oda a gyermeket ne vigyük.

A gyermekkor különösebb betegségei:

A *himlő*. Borsónagyságu hólyagok lepik el a testet. Oltással védik ellene a gyermekeket. A *báránghimlő* apró hólyagoeskákkal jelentkeznek. A *kanyaró* apró piros foltokkal, köhögéssel, könnyezéssel, lázzal jár. A *vörheny* jele magas láz, tüszúrúshoz hasonló vörös pontocskák, *torok- és fejfájás*. Igen veszedelmes betegség. A *torokgyík* gyorsan támadja meg a gyermeket. Torkát fehér lepedék vonja be, nehéz légzés, magas láz kíséri. Gyors orvosi segítség, védőoltás menti meg a gyermeket. A *szamárköhögés* hosszantartó, csöcs köhögés. Egymástól szerzik a gyermekek, gyakran tüdőgyulladással jár s ekkor halás lehet. A *tífusz fejfájással, hasmenéssel*

kezdődik. Ezeken kívül sok-sok betegség lesekedik a viruló gyermekarc, rózsáira. Isten őrizzen tőle mindenkit, de ha mégis utolér valakit a betegség, orvoshoz fordulj, édes magyar testvérem, mert a hitetlenség, tudatlanság, nemtörődömség miatt van olyan sok-sok kis sirhalom a temetőben.

Történetek.

1. A zöldhaju dió.

Egy kis leányka a kertben diót talált, amelyen még rajta volt a zöld héj és azt hívén, hogy alma, meg akarta enni. Azonban alig harapott bele, felkiáltott:

— Fúj, de keserű! — és messzire elhajította.

Bátyja pedig, aki már okosabb volt, gyorsan felvette és fogaival lehámozva a zöld héjat, így szólt:

— Én nem törődöm a héj keserűségével, mert tudom, hogy belül olyan csemege van elrejtve, amelynek édességét annál jobban érzem.

Mikor tudjuk, hogy munkánknak édes lesz a jutalma, ne ijedjünk meg sem gondtól, sem küzdéstől, sem pedig szenvedéstől, mert minél nehezebben jutunk a jutalomhoz, annál kedvesebb lesz számunkra.

2. A gombák.

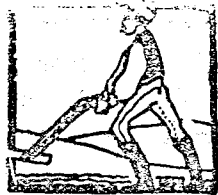
Egyszer egy anya elküldötte leánykáját az erdőbe, hogy szedjen gombát.

— Édesanyám! — kiáltotta a leányka, amikor hazatért, — nézze mennyi szép gombát kaptam mostan, vörösek, mint a tűz lángja és mintha gyöngyökkel volnának díszítve. Voltak ott még más kékes színű gombák is, amelyeneket apám szokott hozni, de nekem csunyának látszottak és nem akartam leszedni.

— Esztelen! — kiáltotta ijedten az anya, — ezek a gombák szépek, de halálos mérget tartalmaznak. Éppen azok a kékes színű gombák jók, amelyeket te lebecsültél, mert nem oly tetszetősek látásra. Látod, édes gyermekem, így vagyunk nagyon sok dologgal a világon: az egyszerű erények nem tűnnek szembe, míg a ragyogó bűnöket sok együgyű megbámulja. Igen, a bűnök éppen tetszelős külsejükkel csábítanak el és vezetnek félre, mint téged ezek a gombák.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Mi okozza kiszáradásánál a tejkeseredést és hogyan kell védekezni ellene?

A téli takarmányozás kezdetén megszívlelésre ajánljuk az alábbi cikket.

Ez évben sok kiszáradtól hallottam, hogy teheneiknek teje keserű, már a tögyből kifejt friss tejnek keserű íze van. Érdeklődtek az előidéző okok, valamint az ellene való védekezés módjairól.

Gyakorlati megfigyelések és kísérletek szerint, melyek uradalmi tehenészetekben végeztek, a keserű tej előidéző okait a következőkben kell keresni:

1. Takarmányokban, 2. az istállók tisztátalan voltában és végül 3. a különböző baktériumokban, illetve az általuk előidézett változásokban.

A takarmányok hatása.

Tavasszal és különösen nyáron a szárazság és aszály beálltával, mint az idej nyáron is megtörtént a gyenge legelőkön, olyan növényeket szednek magukba a fejőstehenek, melyektől a tej megkeseredik. Ilyen a *székfű, kigyószisz*. Ősszel és télen pedig a réti és szénafüi szénák etetése után szokott keserű lenni a tej, ami szintén a fenti növényektől származik, amelyek kaszálás után kerülnek a szénákba.

A védekezés nyáron legelő esérével történik. Ha ez nem volna keresztül vihető, akkor a kiszáradt tartsa teheneit otthon pár napig, takarmányozzon mesterséges takarmányokat, lucernát, lóherét, baltacimet, bükkönnyt, csalamádét zölden vagy szárazon mindaddig, míg a tejkeseredés megszűnik. Gondos utánjárással három napi változtatott etetéssel a keserű tej eltüntethető. Ősszel és télen pedig a répa, tök, burgonya mértékletes etetése, kevés pillangós virágú lóheré; lucerna, baltacim, szóval szálás takarmányokkal felváltva, avagy a gumósok és fenti szálás takarmányok szecs-kázása vezethet célhoz. A takarmányeserénél figyelembe veendő az abrakfélék is, melyeket ki-ki készletei arányában alkalmazzon. A száraz réti és szénafüi szénát tisztán nem szabad a tejkeseredés esetében etetni, keveréket,

rázottat kell csinálni és e célra a tavaszi szalmákat használja fel a gazda. Vagy más pillangós takarmányokkal keverten szecs-kázva etesse.

Piszkos istálló.

Az istálló gondozatlan, tisztátalan volta is lehet a keseredés okozója. Minden fejőstehén tejét meg kell kóstolni és a keserű tejet külön kezelve takarmányozásra kell fordítani.

Az istálló falait, padozatát, jászlakát, trágyacsátornát meszolni kell. Agyagos aljzatu istállókból a föld kihordandó és ujjal kell pótolni. Ha a meszelés nem volna keresztülvihető, legalább kreolinos vízzel kell a fásrészeket megmosni. Az istálló karbantartása és tisztántartása által a keseredést előidéző egyik okozatot eltüntethetjük.

A baktériumok.

Végül a tejkeseredés előidézői a *baktériumok*. Ezek azok az apró lények, amelyek ellen igen körültekintő módon kell a gazdának védekeznie.

A tehéntej fertőzése a tögybimbó csatornáján át történik. Célunk tehát az legyen, hogy a keseredést és egyéb hibákat előidéző baktériumoknak a tögyre és onnan a bimbócsatornába való bejutását kiküszöböljük. Evégett a gazda minden fejés előtt a tehen tögyét langyos vízzel és szappannal jól mossa meg. A mosás után pedig tiszta törleruhával kell a tehen tögyét letörölni.

Nem csak akkor kell ezen eljárást végezni, ha a tej hibás, hanem minden fejés előtt meg kell ezt cselekedni. A baktériumok a tejben és annak termékeiben nagy változásokat előidéző apró élőlények, melyeket csak sok munkával és gondos tisztítással pusztíthatunk el, illetve tehetünk ártalmatlanokká.

Összefoglalva az elmondottakat, tehát a változatos takarmányozás, tiszta istálló, gondos almozás, továbbá a tögynek minden fejés előtti szappannal való lemosása és annak megtörölése azok a tényezők, melyekkel a tej megkeseredése kiküszöbölhető.

A tejes edények, sajtárok, gyűjtők min-
fejes után szódás vízzel vagy luggal ki-
ázandók és lehetőleg napos, szellős helyen
száradók.

A fejést végző férfi, avagy nő ruháit
tartsa tisztán és kezeit feltétlenül minden fejés
előtt mossa meg.

Török Elemér,
gazdatiszt.

Olesó gabonából olesó kenyér-

Szinté hihetetlen, hogy ak-
kor, amikor a kenyérgabona ára
tíz százalékra esett a városok
ban mégis drága kenyeret
kaptak. És így van ez az egész
országban. A tejnek és tejtermék-
eknek, a gyümölcsnek, a bornak
szárazságon kívül még a termelési
költségét sem kapja meg a ter-
melő, de a városi fogyasztó mé-
nyesen drágábban jut az elsőrendű
termékekhez, mint valaha
a falusi nép érdekeiért harco-
zott. Ismételtén szövegítették ezt a
álláspontot, mert lehetetlenség az,
hogy a termelő egy negyedré-
sét se kapja meg annak az ár-
ból, amiért a fogyasztó négy-
eszeres pénzt fizet! A magyaror-
sági gazdák körében most
szociális mozgalom indult meg, amely
irányul, hogy Budapesten ér-
tetlenítő szövetkezetek létesülje-
nek és itt közvetlenül találjanak
kapcsolatot a fogyasztókkal. Az

hisztük, hogy elsőrendű kenyér-
rel úgy ellátják a fővárost, hogy
a gazdaközönség is megtalálja
a számítását és a fővárosi kö-
zönség is olcsón jut kenyérhez.

**Angol újság Románia mező-
gazdaságáról.** A Times című an-
gol napilap hosszabb cikkben a
román gazdasági válságot a
földreformmal hozza kapcsolat-
ba. Feltűnő — írja a lap — hogy
a nagyszerű termés ellenére
csődbe került a román földmi-
velés. A földreform tisztán el-
hamarkodott intézkedés volt és
a földművelőknek földet adtak
anélkül, hogy akár csak a leg-
szükségesebb tőkével vagy be-
rendezéssel ellátták volna őket.
Ezzel az új birtokosokat uzso-
rások karmába kergették. A
földműveléség uszik az adóssá-
gokban. Romániában az átlagos
kamat 23.2 százalék, de nem rit-
ka a 35 százalék sem. Az adósok
most már kezdenek fellázadni

és uzsoraellenes szövetségek ala-
kultak. Annyi bizonyos, hogy
sok birtoknak kell gazdát cse-
rélnie. Ezek a birtokok minden
valószínűség szerint intelligen-
ciával és nagyobb tőkével ren-
delkező tulajdonosokhoz kerül-
nek. Ez bizonyára ellenkezni
fog a földreform eredeti céljá-
val, de legalább szakképzett és
modern gazdákból álló közép-
birtokos osztály kifejlődéséhez
vezet.

VALUTA

Kolozsvár, 1930. október 23.

1 dollár	— — — =	168'20 lei
1 font sterling	— =	810' — "
1 svájci frank	— =	32'31 "
1 francia frank	— =	6'64 "
1 arany márka	— =	40'27 "
1 lira	— — — =	8'86 "
1 dinár	— — — =	2'99 "
1 cseh korona	— =	5' — "
1 osztrák schilling	=	23'80 "
1 magyar pengő	=	29'47 "

SZÖVETKEZET

Egy falu összelartó kapcsa.

Jobb sorsra érdemes népünk vezetőinek leg-
jobb gondja, hogy a reájuk bizottakat a jelen
koros szellemi és anyagi válságából minél keve-
bb veszteséggel vezessék át a várva-várt szebb
jobb jövőbe.

Ez áldott cél szolgálatában leghatékonyabb
közönségünk egyházainkat s azok intézményeit
szerveznünk. Azonban a nemes munkában való össze-
foglalás nem mindenben lehetséges az egyházi keret-
között. Eppen ezért, amikor arra kérjük olva-
sáinkat, hogy *legföltettebb kincsüknek egyházu-
k és annak intézményeit* tartsák, azt a más-
részt iránt való türelmetlenség, gyűlölet nélkül
szövegítjük: reá kell mutatnunk az összefogásnak
szociális kereteken kívül fekvő lehetőségére a
szövetkezésre. Szövetkezéssel ugyanis anélkül
szervezhetjük népünk erkölcsi és gazdasági
életének védelmét, megtartását és gyarapítását,

hogy tiszteletreméltó, nemes népi és egyházi
hagyományainkat feláldozzunk. Az így közösen
végzett munkák fokozzák az egymáshoz való tar-
tozás érzését, alkalmul szolgálnak a türelmes és
áldozatos szeretet megmutatásán, elviselhetőbbé
teszik az élet terheit.

A szövetkezés jól bevált intézményes for-
mája a szövetkezet. A szövetkezet pontos meg-
nevezését — hitel, fogyasztási, értékesítési, biz-
tosítási, stb. szövetkezet — az a cél adja meg,
amire az összefogás, a szövetkezés irányul. A
szövetkezet bármelyik fajtájának az a rendelte-
tése, hogy a kitűzött cél érdekében számottevő
egységet, tényezőt alkosson a benne összefogott
és önmagukban jelentéktelen és erőtelenségek-
ből. Az így összefogott tagok egymást támogatva
a biztos siker reményében bátran állják az élet
versenyét.

Ezért a mind gyakrabban rendeződő falu-
fejlesztési tanfolyamok és egyházaink is — szo-
ciális feladataik teljesítésénél — legkomolyabban
kezdenek foglalkozni a szövetkezeti kérdésekkel
és ügyekkel. A „Magyar Nép”-nek is egyik
programja, hogy derék olvasóinak érdeklő-

dését felkeltse és reáirányítsa az eddig még elég figyelemre nem méltatott intézményre. Hogy mi a szövetkezet hivatása és hogyan kell a falufejlesztő és népnevelő munkákba bekapcsolódnia, azt elméleti fejtegetések helyett példákkal, egy-egy szövetkezet ismertetésével próbáljuk meg.

A tavalyi sepsiszentgyörgyi falufejlesztési tanfolyam után bemutattuk a papólci hitelszövetkezetet. Most röviden egyik legrégebb hitelszövetkezetünket, a *görgényszentimrei* ismertetjük.

A görgényszentimrei hitelszövetkezet 1894-ben alakult. Az alakuló gyűlésen az utraivaló jó tanácsokat nem kisebb emberektől kapta, mint dr. Gidofalvi Istvántól és Onody Zsigmondtól. Eördögh János — most nyug. körjegyző — vezetésével kezdődött az a derék szervezkedő munka, melynek eredménye, sok kis embernek olcsó és helyben kapott hitellel való megsegítése mellett, egy e szép község közepén fekvő, ma 300 ezer lej értékét képviselő székház megvásárlása volt 1908-ban.

1908-tól 1928-ig Gellner Frigyes gyógyszerész a szövetkezet vezetője. Ő a tagok és a község filléreiből egy olyan számottevő tőkét hoz össze, hogy nemcsak a fokozódó hiteligenyek kielégítésére, hanem a községnek modern tüzifecskendővel, a gazdakörnek vetőgéppel való megajándékozásával is képes a szövetkezet. A világháború alatt pedig olyan hadikölcsönjegyzési akciót fejt ki, hogy arról a legfelsőbb körök Gellner Frigyes kitüntetésével — Ferenc József-rend lovagja — vesznek tudomást. A háborút követő nagy átalakulások, főleg az indokolatlan nemzeti féltékenység nemcsak megbénítják, de cselekvésre érlelik a székház eladásával és szövetkezet felszámolásának gondolatát.

Ezek a válságos események állítják a mentési munkálatok élére a szövetkezet mostani vezetőjét, Biró György reformálus lelképásztort. Ő a község legjobbjaival összefogva, nemcsak a székház eladását és felszámolását vételi le napirendről, hanem egy új, ideális akarat sugalmazásával győzedelmet, mert lelki erőket visz be a szövetkezet életébe. Ez az akarat a szövetkezet megtartása, erősítése mellett főleg arra irányul, hogy egy közösen fenntartott gazdasági és kulturális intézmény keretében, amelynek minden szövetkezetnek lennie kell, adjon alkalmat

nemcsak a találkozásra, hanem az egymásért való munkálkodásra is a felekezetiileg megosztott magyarságnak, a község két nyelvű lakosságának. E nemes cél érdekében próbálja Sándor Vilmos római katolikus lelkész, Batea János áll. isk. igazgató, Fülöp Ferenc ref. tanító, Csiki Dénes magyarpárti elnök s más derék emberek támogatásával összehozni a község megemlélt szempontból széthúzó elemeit. Az összefogás és együtt dolgozás módozatainak megbeszélésére szolgál a renovált, villanyvilágítással és szükséges bútorokkal felszerelt székház. A székház szép otthonába költözött az idáig magánháza helyezett h.-szövetkezet, az újjászervezett magyarság és most alakult román gazdakörök s az általuk fenntartott kaszinó is a székház nagyszobájában talált lélekszépítő, életnemesítő melletti otthonra. A nagyok mellett nem feledkeznek meg a kicsinyekről sem. Az iskolás gyermekeknek könyv- és pénzjutalmakkal serkenti a szorgalmas tanulásra, takarékosagra. A működési körükön kívül fekvő bajok és szükségek előtt sem huny szemet. Ezt bizonyítja a csikszenktamásiaknak nyújtott 2000 lejes segély. Ilyen munkára képes egy 400 tagot számláló 100 ezer alaptőkével rendelkező kis falusi szövetkezet.

Mindezt azért mondtuk el, hogy minden olvasónk meglássa, miképpen kell a szövetkezet bármely fájának egy-egy falu életébe építő gondolatok és tettek által, mint falufejlesztő tényezőnek bekapcsolódnia.

Hisszük, hogy nincsen a messze az az idő, amikor közöttünk is belátja mindenki, hogy amikor a szövetkezet az önzés, gyűlölet, irigység, közöny és rombolni akarás meggyűlölt dudvált irlogatja, az életnek hétköznapi formájában az egyházak által hirdetett eszmények megvalósítja, talajkészítő munkálatokat végez szebb és jobb jövőre számára. Ennek pedig gyűlöletben, fájdalomban kimerült, testi és lelki nyomorúságokban összetört emberi szívekkel kell kibontakoznia, bizonyosságául annak, hogy nem a lealázó indulatok és érzések, hanem minden szépet hívő, minden jót remélő s az ember fáradhatatlanul dolgozó munkás szeretetével mára teremtette Isten a szíveket! E munkás szeretet nevében kérünk még egyszer: Szövetkezetek!

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„Minerva Biztosító” R.-T.

lehat magyar köteleesség biztosítását ide átköltöztetett

MULATTATÓ

SIRÓ MEZŐK...

Siró mezők, halott virágok,
Béna csönd, könnyes őszi szél,
Sűrű köd alatt bús varjúsor...
Kúsza lomb és piros levél.

— Október gyászt ölt, kimult vágyak
Siralmas roncsai felett,
Élet-romok ősz ravatalán:
Október sir, — október temet...

Feketén, busan sereglenek
A holtak, — örök elmenők, —
Szűszorta sívárabbak, szebbek
Mindég szebbek a temetők!...

Siró lelkemen siró álmok,
Hajszol az élet és dobál, —
És távol nagy méltóságosan,
Halkan jön, lépked a Halál...

Varga Károly.

János diák madara.

Akkor esett meg ez a csodálatos történet, amikor Erdély és a Tiszáig terjedő részek fő ura, a hatalmas I. Rákóczi György-fejedelem meghalt. A fejedelemnek, tudvalevő, Lorántffy Zsuzsánna volt a hitvese. Ez a tudatos, kedvelő, jóságos szívű asszony jól tudta, hogy az erkölcs és műveltség az ország legszilárdabb alapja. A tudományos előmenetel példaközlak nélkül nem is képzelhető. Ezért a sárospataki főiskolát pártfogásába vette, és hozta mindennemű adománnyal: fölül, szőlőkkel.

Először is részt vett az iskolai vizsgálatokon. Maga is megkérdezt az egyes tantárgyakból kérdéseket. A diákokat, ki a kérdésekre alaposan megválaszolták, dícséretben és jutalomban részesítette. Egy időben rossz szokás terjedt el a sárospataki iskola tanulói között. Az iskolai udvarban a réteket, ligeteket s erdőket csak a bebarangolták, hogy a madarak tojásait és kocsinyeit elszedjék.

Az a hír szárnyon jár. A tanulók kezelekedeteiről már a fejedelmi udvarban is suttogtak egyet-mást.

Egy délután az igazgató urat a fejedelemsasszony magához hívatta, aki még aznap kimondta a szigorú parancsot, hogy madárszárni többé senki se merjen. Akinek pedig kalitkában madara van, azt haladéktalanul bocsássa szabadon.

Ki volt mondva a törvény, meg kellett hajolni előtte. A madárszedésnek vége lett s a zárva tartott rabok visszanyerték szabadságukat.

Járt ekkor a sárospataki főiskolába egy János nevű diák, egy apátlan, anyátlan árva fiú, aki egy fiatal hollót ápolt a kalitkájában.

János diák sem cselekedhetett másként, madarát ő is elbocsátotta. S aztán bánatos szívvvel ballagott az iskolába, gondolván, hogy többé sohasem látja viszont kedves lakótársát.

Mily nagyon meglepte azonban, midőn hazajövet látja, hogy a holló ablaka rostélyán ül. Sőt azt is látta, hogy a várakozó madár valamit tart a csőrében. Mi lehet ez? Mi lehet ez? — akadozott János diák.

A holló János diák vállára szállt és tenyerébe ejtette az ajándékot: egy drága gyémántos gyűrű.

Hol vehette a bohó jószág ezt a drága kincset? — tündött János diák.

Másnap meg már egy még értékesebb fölönfüggővel lepte meg a bolondos madár mit sem sejtő kis gazdáját. S ezentul szakadatlanul gyűlt a kincs. János diák pedig szépen elrakta a ládájába, hogy ha majd kitudódik a kincsek gazdája, hiány nélkül visszaadhassa.

Ekkor azonban egy megdöbbenő hír terjedt el város- és országszerte s eljutott a főiskola falai közé is:

— A fejedelemsasszony kincstárát, melynek ablakai szellőztetés végett napokig nyitva voltak, megdézsmálták. A kár felérhet négyöt faluval.

Most tudta meg János diák, hogy honnan kerül hozzá az a sok kincs.

Mit tegyen most? Megtartsa s eltitkolja a kincseket, a kegyes fejedelemsasszonyét? Ezt nem teheti. Ilyet a becsület meg nem enged.

Vagy felfedezze a titkot és kezéhez adja a kincseket, a hollóval együtt magának Lorántffy Zsuzsánnának? Hátha majd szavai nem találnak hitelre s ő rá fogják, hogy oda legyen jó hírneve örökre.

Mindegy! „Az igazi ut a legjobb ut!” Történjék vele bármi, ő a kincseket visszaadja,

Ugy is lett. Még aznap jelentkezett a fejedelmi udvarnál, hogy a kincsekért küldjön bizalmas embereket a nagyszagos fejedelemszszony. El is küldték rögtön az éppen ott idözö királyhalmeci tisztartót, nemzeti Szkárosi Gergely urat, aki a lädät kukta segítségével alig bírta a várba cipelni.

At is nézték a kincseket még aznap, hogy megkerült-e valamennyi, meg volt mind, egytöl-egyig.

Az udvar birái meseszämba vették János diäk elöadását s vele legszigorubban akartak elbänni.

A fejedelemszszony azonban másként határozott:

— Hozd magaddal a hollót, János diäki!

Próbát teszünk vele, ö hordta-e el a kincseket vagy nem?

Ugy is lett. A holló, amint elbocsátották, egyenest a fejedelmi kincstár nyitott ablakába repült, honnét egy igazgyönggyel gazdagon kirakott nyakláncot hozott le magával.

— Becsületes fiu, mától fogva az én fiam vagy, János diäk, — szölt a fejedelemszszony. — Ezentul én gondoskodom neveltetésedröl.

A fejedelemszszony kijelentése parancs volt. János diäk udvari költségen nött fel. Nagy és vitéz ember lett belöle. Sok harcot vivott és mint a végvárok kapitánya halt meg. Hollóját az ura után való bänködäs vitte a halálba, melléje temették.

Nógrádi Pap Gyula.

Apróságok * Adomák

A déli harangszó eredete.

1450-ben Hunyadi János Belgrádnál gyözelmet aratott a török hadak felett. Hunyadi gyözelmenek óriási jelentösége volt az európai kereszténységre nézve. A pápa ezért elrendelte, hogy hálából minden délben a templomokban harangozzanak. A déli harangozás az idök folyamán általános szokássá vált s ma már csak történelmi okmányok segítségével lehetett eldönteni, hogy eredete a nagy magyar hadvezér, Hunyadi János nevéhez füzödik.

Öszintén.

— Uram hogyan merte ön azt kiabálni, hogy én buta vagyok?

— Engedelmet kérek, nem tudtam, hogy ez titok!

A veszedelmes.

— Biztos ur, vegyen örizetbe.

— Miért?

— Mert meggondolatlanságból megütöttem a feleségemet.

— No és meghalt vagy megsebesült?

— Nem. De egy perc mulva ö is itt lesz.

Tanácsadó

Azon előfizetöink részére, akik bármely ügyböl kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértöinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérö levélhez mellékeljenek 20 lejt, könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódij is beküldendö. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van.

Lesóványodott, erötlen, vérszegény, tüdőbajos betegek részére a Grasin erötápszser. Lapunk hátlapján levö hirdetésünkre felhívjuk figyelmét.

K. J. Levelének megválaszolásával azért késtünk, mert Budapesten is utána érdeklödtünk kérdésének, sajnos, minden eredmény nélkül. A mintakönyvek évröl-évre jelennek meg, s mivel mindenki a legujabbat igyekszik beszerezni, a régebbi kiadásukat innen visszaküldik mindig a kiadóégnak, mely — értesülésünk szerint — megsemmisíti az előzö évben el nem adott példányokat.

Gy. J. Nem tudjuk elhinni, hogy az iparvisszaváltás költségképen a díjat abban a hatalmas összegben (6000 lej) szabták volna meg, melyröl Ön levelében említést tesz. A legillótékesebb helyen azt a felvilágosítást ad-

ták, hogy a kiadás nem lehet több, mint 600 (hatszáz) lej, még pedig: 500 lejbe kerül az iparengedély, 28 lejbe a bélyegilleték. Felhívták a figyelmünket az új közegészségügyi törvényre (melynek a végrehajtási utasítása még nem jelent meg, tehát egyelőre nem alkalmazhatják) mely szerint az iparengedélyek kiadását közegészségügyi közegetöl teszik függövö. A törvény értelmében bizottságok fognak kiszállni a kérvényezö helyiségnek megtekintésére s csak ha azt céljának megfelelöknek találják, abban az esetben adják meg az engedélyt. E bizottság napi-díját a kérvényezö fogja fizetni. Lehet, hogy erre gondolnak azok a közegek, melyek a nagy összeget megállapították, de Ön hivatkozhatik arra, hogy ezt a törvényt ma még sehol sem alkalmazzák.

B. J. Sajnálattal értesítjük, hogy a kért ügynek semmi jelentösége nincs az Ön számára. A hadügyminiszterium tényleg számos kérdöivet küldött szét az ország minden részébe, melyben a háboruban elesettek anyakönyvi adatai után érdeklödik, ezeket az adatokat azonban csak bizonyos, törvény által előírt törzési, illetve hivatalos ügyek elvégzésére használja fel.

D. M. A helyi pénzügyigazgatóságön semmit sem tudnak arról a bizonyos úrlapröl, melynek beszerzésére minket felkért. Tudtunkra adták, hogy a nyisdíjemelést szintén bevezetik a

Szerkesztői üzenetek

Hátrálékos előfizetők felszólítását a napokban teljesen befejezzük s így minden egyes előfizetőnk tudni fogja, hogy előfizetésével hogy áll, illetve mennyi hátráléka van. A könyvnaptárunk a jövő hó folyamán megjelenik s aki előfizetésével ez év végéig rendben van, az teljesen ingyen megkapja a naptárt még ez év folyamán. Igyekeztek tehát minden hátrálékos a pénzt mielőbb beküldeni, hogy a könyvnaptárt részükre is elküldhessük.

Ismételten közöljük előfizetőinkkel, hogy aki legalább 3 új előfizetőt jelent be, az tetszés szerint választhat a „Magyar Nép” könyvtára könyvei közül egyet, amit a gyűjtőnek ingyen és bérmentve megküldünk, aki legalább 5 új előfizetőt küld be, az két könyvet választhat. Tíz új előfizető után 5 könyvet küldünk a „Magyar Nép” könyvtárából, vagy pedig a „Pásztorlúz”, „Minnerva” és „Ifjúsági Könyvtár”-ból rendelhet a gyűjtő könyvet 100 lej értékben. Kérjük tehát olvasóinkat, hogy új előfizetők bejelentésével tegyék lehetővé lapunknak szebbé és nagyobbá tételét, mert minél többen vagyunk együtt, annál tartalmasabb lapot adhatunk.

M. L. Gyergyószentmiklós, B. I. Sepsiszentgyörgy. Cs. I. Eszternek, G. E. Felsővisó, id. D. I. Bonyha, I. G. Székelysárd.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

M. I. A „Mentő Egyesület” sorsjegyét 100 L-el lehet megvenni, amelyhez vidékre még hozzájön 17 lej portókölség. Egyéb-ként olvassa el az erre vonatkozó hirdetést, amely lapunkban állandóan megjelenik s ott a felvilágosítást megtudja.

Ö. J. A kísérleti „Porzol” akciót már befejeztük s az ingyen „Porzol”-ból nem küldhetünk. Kérését korábban kellett volna tudomásunkra adni.

A következő befolyt pénzeket nyugdíszuk: M. F. Ujszentanna előfizetése rendben van 1931 ápr. 1-ig. J. I. Biharpüspöki 170, D. M. Somosd 175 (r. 1930. dec. 31-ig), M. Gy. Brád 175. (r. 1931. ápr. 15-ig), K. L. Amac 170 (r. 1930. dec. 31-ig). I. L. Mezőtelegd 175, A. A. Csikcekefalva 175, B. S. Kézdivásárhely 175, H. A. Zabola 175, H. D. Zabola 175, H. J. Sepsiszentgyörgy 170, K. A. Bodók 175, H. D. Radnót 175, M. K. Vásáros 95, A. D. Mezőkölpény 155, S. F. Bala 175, T. A. ny. Úrmös 175, B. M. Krasznabétek 175, Sz. Zs. Turcz 175, J. S. Nagybánya 85, K. J. Vingárd 175 B. M. Nagy-szeben 65, K. I. Tasnád 130, N. M. Zilah 95, B. K. Zilah 175, Gazdakör Ipp 175, T. G. Bere 405, C. R. Csalános 175, B. G. Börvély 160, Sz. A. Érszakácsi 175, S. J. M. Kraszna 175, T. E. Zilah 175, B. A. Zilah 175, Hitelszövetkezet Ipp 175, E. Ö. Szilágypér 120, P. I. Szentmargitta 100, T. I. Szamos-sómező 175, B. M. Mezőveresegyháza 345, H. N-né Szék 175, H. N. Kohóvölgy 100, M. J. Erzsébet-bánya 175, V. B. Gátalja 175, Hitelszövetkezet Delta 315 Lej.

Apróhirdetések

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. Alást keresők részére 20 szóig 50 lej. Előfizetőknek minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Az apróhirdetési díj előre beküldendő.

Eladó 20 és 1/2 hold tanyai birtok épületekkel, szőlő és gyümölcsös kerttel 14.000 lej holdanként. Községhez és vasuti állomáshoz 1/2 km. Érdeklődők forduljanak B. Horváth Sándorhoz Silindru-Érselénd, Biharmegye.

Egy jókarban levő 2 éves cséplő herefejtővel és Internacional traktor 3 vasú ekével eladó, társak nem egyezése végett. Kópis Sándor Olosig-Érolaszi, Biharm.

Bérbe vennék nagyobb birtokot fundus instructussal, hosszabb időre megegyezés szerint akár bevetve is őszivel. Cím Gergulov Antal Besenova Vecse-Óbesenyő, Temesmegye.

rdijkönyvecskébe s annak ételére semmiféle külön la-nem kell kiállítani.

D. Siketnéma intézet jelen-is működik Kolozsváron véd-utca 38. sz. alatt, ahová 1 éves korban levő siketné-fiukat és leányokat vesznek. A tanítás román nyelvű. — Jelenen vagyontalan szülők gyermekei ingyenesek, de a fizetésis elég mérsékelt díjat fizetnek kb. évi 4000 lejt. A felvételi szükséges iratokat (nyomványokat) az igazgatóság elküldi egy lev. lapon való újszre. Féláru utazási jegy a vendékek részére nincs.

A folyó iskolai évre, miután a tanítás megkezdődött, a létszám van töltve s így nevezett növendékek fel nem vehető. Azonban a jövő isk. évre, ha legalább 1-ig beadja kérvényét bizonyosan bejut. Ha magyar nyelven tanulna taníttatni fiát, magánon taníttathatja, de ez költségszebb. Ez utóbbi esetben kíván-gára egy kiváló szakembert találhatunk.

Dr. V. E. A kóca betegsége tilt gyomor és bélhurut. Ilyen súlyos és visszatérő alakjában a betegség gyógyíthatatlan. Leg-többször forró táplálék etetése okozza, vagy rosszul gyógyult fertőző maradványa. — Meg-erőbítható gyógykezelés: diéta, vagyis nagyon kevés langyos forróvíz naponta kétszer és heten-t 3-szor á 120 gr. Karlsbadi-á az ivóvizben. Meleg fekhely palma aljzással és a hastájé-ának meleg borogatása.

M. J. Korlátolt italmérségi en-gedélyt már nem adnak ki, a ruma, mely chez legközelebb dugaszolt italok eladására, egy helyiségen kívüli fogyasztásra eladott italmérésre joga-tia fel az engedély tulajdono-át Kérvényében, melyet a ma-vásárhelyi pénzügyigazgató-hoz kell benyújtani, kérje az engedélyt a törvény 173. cikk B) pontjának bekezdésének b. és b) pontjának alapján. Kér-vehez mellékelni kell az állampolgársági, erkölcsi, büntet-éségi, katonai igazolványát, valamint a keresztlevelet s egy-igazolványt, hogy tud írni, ol-vasni.

CSERJÉSI:
Szegény ember gazdasága

A
vadontermő gyógynövények
gyűjtése és értékesítése 40 lej.

Minerva könyvesbolt
Cluj-Kolozsvár,
Str. Regina Maria (Deák F.-utca) I.

Kolozsvári
Takarékpénztár és
Hitelbank Részv.-Társ.
Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főter) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett
fogad el és rendszerint fel-
mondás nélkül fizet vissza. —
Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosánmartin-
Dicsőszenmárton, Alba-Julia-
Gyula fehérvár, Târgu-Murás-
Marosvásárhely, Oradea—Nagy-
várad és Timișoara—Temesvár.

Saját tőkéi 143 millió lei.

Affiliált intézetei:

Tordaaranyos várm. Tak.-pénztár
Rt. Turda-Torda, Alsófehérvárm.
Gazdasági Bank és Tak.-pénztár
Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Tak.-pénztár Odorhei-
Szekelyudvarhely és Cristur—
Szekelykeresztúr, Szászrégen-
vidéki Tak.-pénztár Rt. Reghin-
Szászrégen, Népbank Rt. Huedin-
Bánffyhyunyad és Szamosújvári
Hitelbank Rt. Gherla—Sz.-ujvár.

Minden bankügyletet
a legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasut mellett.

Ingyen küldöm
szőlőoltvány és gyümölcsfa

árjegyzékemet mely az egész ország-
ban a legolcsóbb árat és minden
szőlőbirtokosra nézve megfizethet-
len tanácsokat tartalmaz. — A saját
érdekében ne vegyen addig oltványt
vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át
nem olvassa szőlészeti útmutatómat.

Cím:

SZÜCS J. szőlőtelepe
Diosig—Bihardioszeg.
Jud. Bihar.

Termése árát feljavíthatja,

ha 100 — lejért sürgősen megvásárolja a
kolozsvári Mentő-Egyesület sorsjegyét.

Főnyeremény 1 millió L. készpénzben

de összesen 2182 nyeremény lesz 3,450.000 — L. összegben
a nyertesek közt szétosztva

1930. december 21-én,

mely napon a húzás feltétlenül meg lesz tartva.

Sorsjegy kapható minden városban és 117 — lei előzetes
beküldése ellenében a Sorsjegy iroda Cluj-Kolozsvár, Strada
Memorandului (Unió-utca) 16. szám elküldi postán vidékre is.

Petőfi Sándor összes költeményei

az erdélyi Irodalmi Társaság kiadása ára fűzve 100 lei,
diszkótséban 150 lei Megrendelhető kiadóhivatalunk ulján

A „MINERVA”
legújabb könyvei:

Pásztortűz könyvtára:

16 sz. Kovács László: Történet a férfiról. Fűzve	80 — lei.
Kötve — — — — —	120 — lei.
17 sz. Nikodémusz Károly: Jó asszony volt a kománé. Fűzve 80 lej. Kötve — — —	120 — lei.

Magyar Nép könyvtára:

39 sz. Szondy György: Állatok, virágok — —	20 — lei.
40 sz. Második szavalókönyv — — — — —	18 — lei.

Magyar Ifjúság könyvtára:

11 sz. Csürös E.: Fű kizöldül ó sírhanton (novella)	20 — lei.

A pénz előzetes beküldése után portómentesen küldi a Minerva
könyvesboltja Cluj-Kvár Str. Reg. Maria (Deák Ferenc-u.) 1 sz.

Transylvania Bank RT

Cluj-Kolozsvár.

Fiókiintézetek:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosujvár,
Maroshévíz,
Ditró,
Mócs
Gyergyószentmiklós,
Csikszereda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségek:

Aranyosgyéres,
Elfogad betéteket, leszámított
váltókat és bárhova
teljesít átutalásokat,
meghitelezéseket.

Mezőgazdasági Bank
és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (Főtér)

9.

Fiókiintézetek:

Dej-Dés, Béclean-Bethlen,
Cehul-Silvaniei-Szilágycseh
Jibou-Zsibó, Zălau-Zilah.

Affiliált intézetek:

A Nagyenyedi Kisegítő Tak-pénztár
R.-T. Aiud-Nagyenyed és ennek
Uioara-Marosujvári fiókiintézete. —

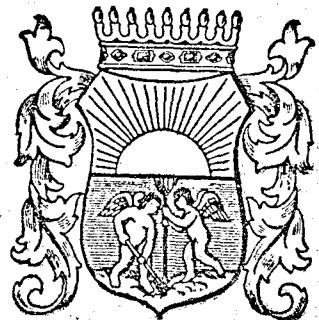
Saját tőkék:

60,000,000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden
ágazatával. Átutalásokat bel- és
külföldre legelőnyösebben
és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizahely.

Ha sikert akar elérni, úgy
hirdessen a
„MAGYAR NÉP”-ben!

Gyümölcsfák,
Díszfák,
Diszcserjék,
Rózsák,
Szőlőoltványok

legjutányosabb beszerzési forrása a

Dr. gr. Bethen László
gazdasága

faiskolája és szőlőoltvány telepe,

Reteag-Retteg (Jud. Someș.)

Árjegyzék kívánatra ingyen!!

Erőteljes ujszült és jól fejlődő növendékállata
lesz, ha vemhes, szoptató és elválasztott
állatainál a takarmányt

Pekk-el

egészíti ki.

Egy állat napi Pekk adagja néhány baniba kerül. E csekély
költséggel biztosítja állatainak gyors gyarapodását és sok
betegségtől óvja meg azokat. Bárki próbát tett a Pekk-el
tudja, hogy az nélkülözhetetlen minden állattenyésztőnek.
Kerjen ingyenes ismertetőt a következő cégek egyikénél vagy
a Chinoin-gyár bármely lerakatánál:

Szalmármegyei Mezőgazdák r.-t. Satu-Mare—Szalmár, Str. Reg. Maria 17
Mezőgazdák Kereskedelmi r.-t. Arad, Str. M. Stănescu 2. — Karner Ede r.-t.
Timisoara-Temesvár, Str. Brătianu 12. — Schieb és Társa Cluj-Kolozsvár
Piața Mihai Viteazul 40. — Sztruhár és Mandl Careii-Mare—Nagykároly

Vezérképviselet:

Frederic Spodheim és Társa Bucuresii 2. Bulev. Elisabeta 55

Aranyosgyéresi
Agyagipar R.-T.

Ajánlja elsőrangú földgázzal
égetett hornyolt és hódfarku

tetőcserepét,

normál és németmértű

fali és kuttégláját

valamint elsőrendű különböző
méretben készült

alagcsöveit.

Cég és iroda: Turda—Torda.
Telefon szám: 107.

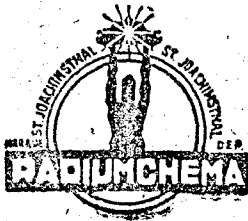
Ha valahonnan áruat rendel,
kérjük a lapban olvasott hirdetésre
hivatkozni

Lesoványodott, erőllen,
vérszegény, tüdőbajos
betegek részére áldás a

„GRASIN”

erőtápszer. — Étvágy ja-
vító, erősítő, vérképző
hatása szembetűnő.

Kapható: gyógyszerárakban és Dr. Nagy Árpád gyógyszerárában
Cluj-Kolozsvár, Calea Mojiilor. — Egy doboz 120 lei. Postán küldve
135 lei. Egy teljes kurához 5 doboz 600 lei bérmentve, utánvétellel.
Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

Ha Ön izületi- (rheuma, köszvény, ischiás,
izületi gyulladások stb.)
Ideg- (Neurasthenia, neuralgia, migrén, ide-
ges szív és gyomor stb.)
Anyagcsere- (érelmeszesedés, korai örege-
dés, női bajok, vese, epe, lép, máj stb.) és
Egyéb bántalmaitól (asthma, tüdő, bénulás,
gennyes, gyulladós és tuberkulitikus
folyamatok stb.)

meg akar szabadulni

vegyen valódi St. JOACHIMSTHALI rádiumot tartalmazó

„RADIUMCHEMIA” -

A „Radiumchemia” egy gyógypárnácska (kompressor). E házi
szert a cseh állami Rádiumművek garantált rádiumtartalommal
állítják elő. Használata egyszerű; általában a fájdalmas test-
részre téendő és állandó rádiumbesugárzással (emanáció) gyógyít.
Óvakodjunk silány és olcsó utánzatoktól. — Beszerzheti és
ingyenes prospektust kaphat a romániai igazgatóságnál:
Révész Ignác Arad, Strada Consistorului 31. szám.

AMBROSI, FISCHER & CO.
AIUD — NAGYENYED

Cluj Szőlőoltványok,
alanyvesszők, gyümölcsfák,
díszfák, rózsák stb. legjobb
beszerzési forrása.

Árjegyzék kívánatra díjtalanul

Gazdák!

Az idejű termés talajotoknak ismét sok tápanyagát vonta el. Ezen tápanyagok legfontosabbika a

F O S Z F O R S A V

melynek a talajban való mennyisége határozza meg a termés nagyságát.

Hatása a gabonaneműeknél:
az egyenletes kelésben,
az erőteljes bokrosodásban,
a szárnak erősödésében (a megdőlés megállításában)
a bő kalászképződésben,
a tökéletes magképződésben,
az érés sielletésében,
a termés fokozásában nyilvánul meg.

Ezért idejében kell a foszforsav pótlására gondolni!
Ezt elérjük, ha 16—18%-os könnyen oldódó

Szuperfoszfáttal

trágyázunk.

Alkalmazzunk holdanként 150 kilogrammot, mert
ez fokozza a mennyiséget, javítja a minőséget, biz-
tosítja a jövedelmezőséget!

Szerezzen be idejében szuperfoszfát szükségletükkel!

Kapható:

„MARAŞEŞTI”

S. A. R. ptr. Industrii Chimice
Bucureşti Cal. Victoriei 29. sz.

„PHÖNIX”

Fabrice de acid sulfuric și pruduse
chimice S. A. Baia Mare-Nagybánya

Szuperfoszfát és egyéb Műtrágyázást Terjesztő iroda, Cluj-Kolozsvár, Str. Avram Iancu
(volt Petöfi-utca) 3., Postafiók 90., és az összes gyári képviselőknél.